

DUCHOVNÁ OBNOVA

3. DEŇ

Modlime sa

Nič tak ľahko neumiera, ako Boh v našom srdci. A preto sa modlime. Láskavý Otče, skrze svojho Syna si nás prijal za svoje milované deti. S otcovskou láskou sprevádzaj nás a všetkých čo veria v teba, aby sme dosiahli pravú slobodu. Aby sme boli ľuďmi, ktorým si ty, Otec, vo svojom Synovi daroval slobodu Božích detí.

Keď som sa prvý deň, v úvode mojej prednášky pýtal čo nás, ako národ bolí, medzi odpoveďami bolo aj: Bolí nás strata žičlivosti, štedrosti, solidarity...Chcem vás povzbudiť, aby sme stavali mosty, na prekonanie vzájomného utrpenia a bôľu, hľadali veľkonočné stopy, ale nie v prázdnom hrobe, tam Pán nie je, povedali anjeli ženám, musíme ho hľadať kde sa žije, trpí, zomiera, kde priateľstvo a bratstvo nie je len prázdne slovo, Zmŕtvychvstalý nás tu nenechal ako siroty, je tu, teraz, s nami, kde dvaja či traja sú v jeho mene.

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša Mt 20, 1-16

Ježiš povedal učeníkom toto podobenstvo: „Nebeské kráľovstvo sa podobá hospodárovi, ktorý vyšiel skoro ráno najat' robotníkov do svojej vinice. Zjednal sa s robotníkmi na denári za deň a poslal ich do svojej vinice.

Keď vyšiel okolo deviatej hodiny, videl iných, ako stoja záhal'čivo na námestí. I povedal im: „Chod'te aj vy do mojej vinice a dám vám, čo bude spravodlivé.“ A oni šli.

Vyšiel znova okolo dvanástej aj okolo tretej hodiny popoludní a urobil podobne.

Keď vyšiel okolo piatej popoludní a našiel iných postávať, povedal im: „Čo tu nečinnne stojíte celý deň?“ Vraveli mu: „Nik nás nenajal.“ Povedal im: „Chod'te aj vy do mojej vinice!“

Keď sa zvečerilo, povedal pán vinice svojmu správcovi: „Zavolaj robotníkov a vyplat' im mzdu, počnúc poslednými až po prvých!“

Tak prišli tí, čo nastúpili okolo piatej hodiny popoludní, a každý dostal denár. Keď prišli tí prví, mysleli si, že dostanú viac. Ale aj oni dostali po denári.

Vzali ho a šomrali na hospodára: „Títo poslední pracovali jedinu hodinu, a ty si ich postavil na roveň nám, čo sme znášali bremeno dňa a horúčosť.“

Ale on jednému z nich odpovedal: „Priateľu, nekrivdím ti. Nezijdnal si sa so mnou za denár? Vezmi, čo je tvoje a chod'! Ja chcem aj tomuto poslednému dať toľko, koľko tebe. Alebo nesmiem so svojím robiť, čo chcem? Či na mňa zazeráš preto, že som dobrý?“

Tak budú poslední prvými a prví poslednými.“

Počuli sme slovo Pánovo.

Nespokojný človek sa niekedy doslova zmieta medzi zúfalstvom a nádejou a želá si len jedno, aby raz bol všetkému koniec. Potom ho už nič viac nezastrašuje, iba myšlienka na smrť. V liste

Filipanom (1,20c-24) nám Pavol ukazuje cestu, ako sa správať medzi dvoma extrémami. Teší sa na smrť, lebo tá, v Kristovi, prináša so sebou plnosť života. Na druhej strane ale ho ženie hlboký pocit zodpovednosti pre ľudí, ktorí ho potrebujú. Pre nich, kým mu je to ešte možné, v nebeskom kráľovstve - *v evanjeliu je to vinica, do ktorej Boh volá spolupracovníkov a spolupracovníčky* - chce urobiť všetko, čo je v jeho silách.

Nebeské kráľovstvo je tu, medzi nami; má prevítať a v nás rásť. Preto by sme nemali šomrať, že Boh je taký dobrý, ale mu dôverovať, práve preto, že je tak dobrý. Veľkodušnosť a добрota, keď sa niekomu preukáže, uvoľňuje sily: nádej a odvahu, fantáziu a vieru. Práve to, čo potrebujeme v čase, ktorý je poznačený neistotou, spoločenskými zmenami, stratou orientácie; Boh nám pomôže, aby nám závisť a neprajnosť nezastierali zrak pred novými príležitosťami a možnosťami v našom živote, a v živote druhých. „*Čo tu nečinnne stojíte celý deň-chodte aj vy do mojej vinice*“ (Mt 20,6), volá hospodár; dnes nás: chodte, dôverujte, premýšľajte a konajte, spolupracujte pri riešení konfliktov, odstraňovaní problémov; nepostávajte celý deň.

My, ktorých srdce nenašlo ešte pokoj v Bohu, môžeme sa pred Boha postaviť, takí, akí sme, a iba prosiť o milosrdenstvo. Lebo sme nespokojní. Božie slovo, ktoré sme práve počuli, nás napomína, aby naše srdce neskamenelo v zle. Kto v sebe pestuje pocit krivdy, či už skutočnej, alebo domnelej, trápi predovšetkým sám seba.

Je pravda, že robotníci, ktorí pracovali celý deň sú nespokojní s odmenou. Ale pravda je aj, že ich odmena zodpovedá tomu, na čom sa zjednali s inteligentným, moderne uvažujúcim hospodárom, ktorý nepozeral na peniaze, ale na zisk. On robotníkov potreboval, mal dobrú úrodu, robotníkov bolo málo, hľadal, našiel; tým, ktorých najal neskôr, nesľúbil denár, ako prvým, čo bola odmena za celodennú prácu, ale povedal im: „*Chodte aj vy do mojej vinice a dám vám, čo bude spravodlivé*“.

Mohli by sme namietat', že to nie je etické, že to robia aj dnešní podnikatelia. Ale ja nekážem o podnikaní. Ani o rovnakej mzde pre všetkých. Ja kážem o evanjeliu nášho Pána Ježiša Krista. Pointa nášho podobenstva je iná. Podobenstvo je z eschatologickej Ježišovej reči o poslednom súde, o konci sveta. Nebeské kráľovstvo je tu, dnes medzi nami, „*kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v Ježišovom mene*“, to sme my, my sme povolání, všetci tu zhromaždení stojíme v nasledovaní Krista; odmenu, o ktorej je reč v podobenstve, na ktorú sa pýtal aj Peter (Mt 19, 27-30), dostaneme, pri poslednom vyúčtovaní, za kapitál, ktorý každý a každá dostal/a pre svoj život od Boha. Odmeňovať sa bude podľa toho, ako sme tu a teraz žili. Toto podobenstvo nás prenáša do eschatológie, teda do večnosti. Ukazuje nám jeden zorný uhol Božieho súdu. Mzda predstavuje čas Božej odmeny a spravodlivosti. Boh dáva rovnako všetkým, ktorí sa stretli s jeho pozvaním a prijali ho. Neberie ohľad na to, či sa niekto s týmto pozvaním stretol na začiatku svojho života, alebo na konci, rozhodujúce v Božích očiach je to, že pozvanie prijal.

„*Peter povedal Ježišovi: Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou. Čo teda za to dostaneme.*“ Odmena nie je malá. Pán Ježiš mu povedal: „*Pri obnovení sveta, keď Syn človeka zasadne na svoj slávny trón, aj vy, čo ste ma nasledovali, každý, kto pre moje meno opustí dom alebo bratov a sestry, alebo otca a matku, alebo deti, alebo polia, dostane stonásobne viac a bude dedičom večného života.*“ (Mt 19, 29-30). Večný život nie je málo!

Odmena za nasledovanie Ježiša Krista sa nedá merať ekonomickým kategóriami a mierami. Nie je možné stanoviť ju podľa odpracovaných hodín. Nedá sa vyplatiť v centoch a eurách. **Nasledovanie Krista je hodnota sama o sebe.** Táto odpoveď, prinajmenšom u pracovníkov v Pánovej vinici, preskočí predošlú otázku o spravodlivej odmene. Ak sme dobre sledovali naše podobenstvo, dáme za pravdu prorokovi Izaiášovi (Iz 55, 6-9). Božie myšlienky sú iné než naše.

Boh myslí inak ako my. Boha a jeho činy človek nikdy nedokáže úplne pochopiť. **Vždy zostane určitý priestor, ktorý vyžaduje vieru.** Vieru v to, že aj keď všetko Božie konanie nechápeme, alebo sa nám dokonca môže zdať zlé a ohrozujúce, je to vždy len dobro. Nechápem, ale dôverujem; verím, že: „*Všetko napomáha k dobru tým, ktorí milujú Boha*“, hovorí apoštol Pavol. A ja sa niekedy modlím s otcom uzdraveného chlapca: „*Pane verím, pomôže mojej nevere...*“ Otec, pochybujúc prosí: *No ak len niečo môžeš zľutuj sa nad nami a pomôž nám. Nedôvera! Ježiš mu povedal: Ak môžeš? Všetko je možné tomu, kto verí (Mk 9, 21-22). Nemí hovoria, hluchí počujú, slepí vidia.*

V podobenstve, ktoré nám v dnešnom evanjeliu rozpráva Ježiš, nás učí, že Boh je úplne iným spôsobom spravodlivý, ako sme my spravodliví. Ľudskú spravodlivosť definujeme ako snahu dať každému, čo si zaslúži, odmenu alebo trest, alebo ako to vyjadrujeme v účtovníctve: „Mal dať“ a „dal“. Do takej formy spravodlivosti sa Boh naozaj nevtesná. Jeho Spravodlivosť je niečo viac. Boh svoju Spravodlivosť uplatňuje skrze svoje milosrdenstvo, skrze svoju dobrotu, nedáva len podľa zásluh, ale prihliada na potreby. My tiež nechceme predsa spravodlivosť stavať proti добрote, možno tam, kde aj nám pomôže už iba dobrotá!?

Vráťme sa k podobenstvu. Bol som na pohrebe... stretol som priateľa, pri stole predomňa posunul lístok na ktorom bolo napísané: „*Keby ste prešli čo i len šíri svet, určite by ste nikde nenašli podobný národ čo sa vie medzi sebou nenávidieť s takou láskou – ako my Slováci.*“ (Jozef Miloslav Hurban /1817-1888/, spisovateľ, novinár, politik, evanjelický kňaz, narodil sa pred 200 rokmi, osobnosť slovenskej revolúcie v rokoch 1848-49; polstoročie člen slovenského literárneho a verejného života.)

Je predsa úplne jasné, že robotníci, ktorí pracovali celý deň, sú nespokojní s odmenou, aj s hospodárom. Vystresovaný - celý deň v horúčave pracovali pre pána - vidia, ako sa usmievajú tí, ktorí za zlomok ich námahy, dostali toľko, ako oni. Nie, to nie je spravodlivé. Povie každý. Pre nich, ktorí sa hodinu po hodine v horúčave trápili v hospodárovej vinici, je jasné: Tento denár sa dal zarobiť aj ľahšie. Dôsledok je veľký pocit sklamania, nespokojnosť, závišť.

Pozrime sa na podobenstvo inak. Keby v dnešnom podobenstve začal Pán vyplácať od tých prvých a nechal ich najprv odísť, možno by nebola žiadna vzburá. Problém nie je v tom, že by tí prví nedostali toľko, čo im bolo sľúbené, ale v tom, že aj tí ostatní boli postavení na rovnakú úroveň.

Odmena je rovnaká pre všetkých, ale subjektívne radosť z danej odmeny nie je rovnaká. Nie je chyba v odmene, ale v subjektívnom postoji. Prvým kalí radosť z odmeny skutočnosť, že aj tí poslední dostali toľko, čo oni. Uráža ich, že dostali rovnako. Miesto blaženého nazerania na Boha, miesto večnej radosti s ním, o vďačnosti ani nehovorím, nastupuje u nich zlostné zazeranie, mračenie, šomranie, hnevania sa na Boha, ktorý je dobrý, ktorý chce dať každému toľko, čo prvému. Odmena je tá istá, ale subjektívny postoj je iný. Jeden sa raduje nad nezmerným Božím milosrdenstvom, druhý smúti, že aj ten posledný dostal toľko, čo on. Je len jedna jediná odmena pre všetkých a tou je Boh sám. Už starozákonnému ľudu Boh hovorí: „Ja som tvoja odmena!“ A ja som Vám povedal, že **nasledovanie Krista je hodnota sama o sebe**, tá najväčšia odmena za to, že som prijal Božie volanie a cez všetky kríže vytrvám, až po smrť, vždy s vierou, smrťou sme boli vykúpení, naša nádej je vzkriesenie a poslední budú prvými ! Veríte to? (Marta, Lazárova sestra : Áno, Pane verím).

Tí druhí, to je ten náš zázračný bod, na ktorom sa zrazia ľudia všetkých čias. Je to pozeranie na druhých, čo nás robí nespokojnými a závištlivými. Pozeranie na druhých nás vzdiali najprv od nás samých, potom od našich vlastných povinností, od našej zodpovednosti a aj od našej

vlastnej spokojnosti. Začína to zdanlivo úplne nevinne, my povieme, s maličkosťami. Či už na prechode pre chodcov na červenú, pri pokladni v supermarkete, pri okienku na pošte; moje oči sú pri tých druhých. Ako navonok prejavím svoju mienku, dokonca, či sa dobre cítim v obleku, ktorý si chcem obliecť, závisí od mienky druhých. V ušiach znie to zastrašujúce: A čo povedia tí druhí!

Potom je tu jeden, ktorý by mal chuť pre národ, pre mesto, obec alebo farnosť, urobiť niečo dobré, organizovať by chcel, dať niečo do pohybu, prevziať zodpovednosť. Všetko by bolo z jeho strany v poriadku, keby tu neboli tí druhí. Možno majú len hlúpe pripomienky, alebo ho neberú vážne, alebo v porovnaní s ním robia len málo, alebo nič. Pritom práve takáto angažovanosť pre bratov a sestry – *keď je človek voči sebe úprimný* – by bola pre neho zmysluplná a uspokojujúca. Jeho rozhodnutím by bolo bývalo, ísť tam, urobiť to, čo urobiť chcel a prevziať zodpovednosť. Stáva sa naozaj často, keď pozeranie na druhých dráždi svedomie, podceňuje vlastnú motiváciu a znižuje odvahu k samostatnosti, zatieni našu zodpovednosť. Veľmi si tým škodíme.

Keby nebolo závidieť, strachu z blamáže; keby nás netrápila malovernosť, slabé sebavedomie, slabý pocit seba hodnoty; keby sme si uvedomili, aký sme pred Bohom vzácní, každý jeden, každá jedna ojedinelý/á, nenahraditeľný/á, vo svojom myslení a konaní subjektívni, omnoho skôr by sme objavili samých seba, vlastnú identitu, vlastnú tvár, kto som – Bohom milovaný/á - získali by sme vytúženú spokojnosť, vnútorný pokoj, náš vlastný, nie ten, tých druhých.

Ako prvé by sme si mali uvedomiť, že sme slobodní, že ani Boh do svojej lásky, do svojho priateľstva nikoho nenúti, on nás volá; dal nám ten najväčší dar sily vôle slobodne sa rozhodovať: pre dobro. Boh miluje všetko, čo stvoril a predsa samou svojou podstatou je spásou i súdom, odmenou i trestom. Ale je stále ten istý a nemenný Boh, ktorý je len « Dobro » .

Kto sa rozhodne nasledovať Ježiša Krista, za svoje rozhodnutie prevezme zodpovednosť, určite precíti aj vnútorný pokoj.

Čas máme pravda ešte stále. Podobenstvo o robotníkoch najatých do vinice, hovorí o Bohu, ktorý do svojho nebeského kráľovstva vovádza aj tých, čo prichádzajú neskoro, ako sú hriešnici a pohania. „*Čo tu postávate, choďte aj vy do mojej vinice a dám vám, čo bude spravodlivé*“.

Pán, ktorý až do večera najímal nezamestnaných, preukazuje dobrotu, ktorá ide ďalej ako spravodlivosť, bez toho, že by ju prekročila: „*Vezmi si, čo je tvoje a choď. Chcem dať aj tomu poslednému toľko, koľko tebe. Alebo, či nesmiem so svojim robiť, čo chcem? Alebo azda tvoje oko je závistlivé, pretože som dobrý?*“ (Mt 20, 14-16). Čo nám patrí, väčšinou vždy dostaneme. Menej nás ale zaujíma to, čo druhým chýba. Akonáhle to druhí majú trochu ľahšie, sme žiarliví, nepáči sa nám, keď s menšou námahou sú úspešnejší ako my, ktorí sme sa možno úplne zbytočne namáhali: „*Hovorím vám, ak vaša spravodlivosť nebude väčšia ako spravodlivosť farizejov a zákonníkov, nevojdete do nebeského kráľovstva*“ (Mt 5,20).

„*Priateľu, nekrivdím ti. Či si sa nezjednal so mnou na jednom denári?*“ (Mt 20,13b). Nespokojný človek, ktorý v oku brata/sestry vždy nájde niečo, čo vo svojom prehliadne (Mt 7,1-5), sa niekedy doslova zmieta medzi zúfalstvom a nádejou a želá si len jedno, aby raz bol všetkému koniec. A potom ho už nič viac nezastrašuje, iba myšlienka na smrť. Pavol sa teší na smrť, lebo tá prináša so sebou plnosť života v Kristovi. Na druhej strane ale ho ženie hlboký pocit zodpovednosti pre ľudí, ktorí ho potrebujú. Pre nich, kým mu je to ešte možné, v nebeskom kráľovstve - v evanjeliu je to vinica, do ktorej Boh volá spolupracovníkov a spolupracovníčky, je to náš svet - chce Pavol urobiť všetko, čo je v jeho silách. Kolosanom

píše: „Ako Boží vyvolení, svätí, milovaní, oblečte si: súcitné srdce, láskavosť, pokoru, miernosť a trpezlivosť. Znášajte sa navzájom a odpúšťajte si, ak by mal niekto niečo proti druhému. Ako Pán odpustil vám, tak aj vy! Ale nad všetko toto majte lásku, ktorá je zväzkom dokonalosti“ (Kol 3,12-14). „*Priateľu, zazeráš na mňa preto, že som dobrý?*“

Drahí moji! My nemôžeme spravodlivosť stavať proti добрote, tam, kde aj nám možno pomôže už iba dobrota?

Modlime sa

Pane, zošli svojho Ducha a všetkých nás posväť jeho pomazaním, aby táto naša Duchovná obnova bola obdobím milosti a my, aby sme s novou silou a s novým duchom, obnovili seba a prinášali: chudobným dobrú zvesť, zajatým a utláčaným zvestovali slobodu a slepým prinavrátili zrak a hluchým sluch. Lebo pozerat' ešte neznamená vidieť a počúvať, ešte neznamená počuť.